

CURSUS SPRANG VLECHTEN

Anneke Boonstra

Geschiedenis van Sprang

Uit een boek van Peter Collingwood, "The techniques of sprang"

Sprang betekent in het Zweeds "opengewerkt textiel".

Sprang is een soort vlechttechniek. Vondsten zijn bekend uit Egyptische graven van af 1400 v. Chr. Sprang wordt daarom ook wel Egyptisch vlechten genoemd. Zeker is ook, dat de sprangtechniek in de (bronstijd en) ijzertijd in Europa in gebruik was.

Er zijn talloze resten van banden en muts-resten gevonden bij veenlijken.

Bij een gedetailleerd onderzoek bleken er 2 fouten te zitten, die symmetrisch aan weerszijden van de "middellijn" voorkwamen. Dit gegeven leidde tot de herontdekking van de methode.

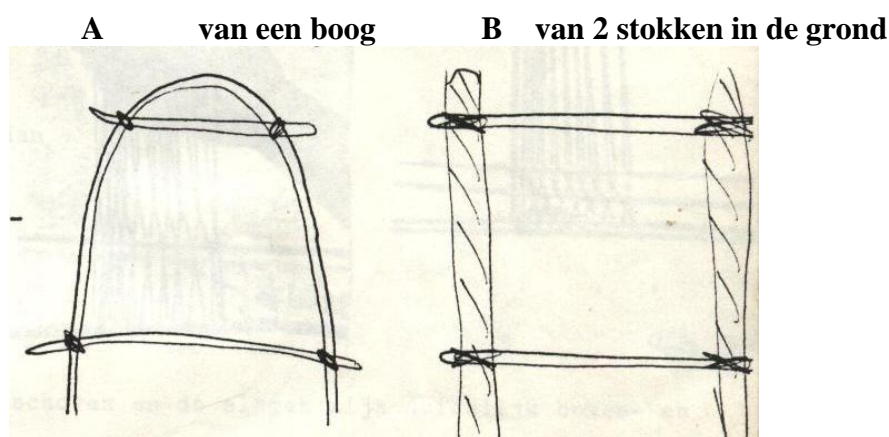
In 1990 bleek er nog gewerkt te worden met sprangtechnieken in Skandinavie, de Balkanlanden, West-Europa, Noord-Afrika, Azië en Zuid-Amerika.

Waarschijnlijk is de techniek van het vlechten ouder dan die van het weven. Een oudste aanwijzing zouden aardn potten uit het stenen tijdperk (3000-1500 v. Chr.) kunnen worden beschouwd. Deze potten vertonen aan de onderzijde afdrukken van de textiel, waar ze tijdens het drogen op hebben ontstaan. Ook op beschilderde Griekse vazen (vanaf 500 v. Chr.) staan vrouwen afgebeeld die zitten voor een raamwerk, waarin werk gespannen is dat in het midden door een draadwerk wordt gescheiden. Een bord van 300 v. Chr., gevonden in Zuid-Italië, toont een vrouwenhoofd met een sprangmotief. Gravures uit Frankrijk van 1800 n. Chr. tonen ook vrouwen achter een frameraam. Geschreven bewijzen beginnen bij 1400. In een inventaris wordt een sprang tafelkleed, handdoek en altaarkleed beschreven. Een 7 jarig meisje leert in 1542 in een klooster, lezen, schrijven, breien, knopen en sprang. In een testament in 1578 staat een laken van sprang beschreven. In de 18de eeuw liep het leger in sjerpen van sprang.

Materiaal:

Een raamwerk
Horizontale verplaatsbare stokken
Enkele hulpstokken
Wollen garen

Bouw raamwerk: 1. Maak een raamwerk

2. Bind daar 2 horizontale stokken aan vast

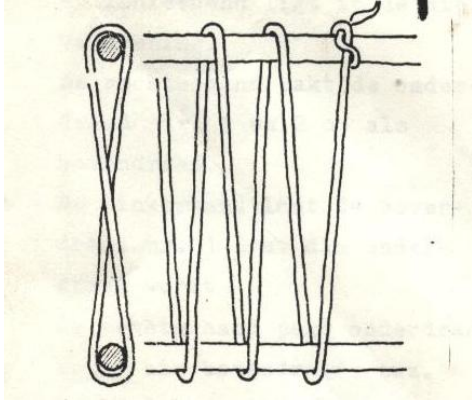
Je weet wat je gaat maken. De afstand van de 2 stokken moet een stuk verder zijn dan het weefsel dat gemaakt moet worden. Je moet er rekening mee houden, dat doordat de

verticale draden steeds om elkaar gedraaid gaan worden, de afstand van boven naar beneden kleiner wordt.

TIP: Daarom moeten de 2 horizontale stokken ook verplaatsbaar zijn.

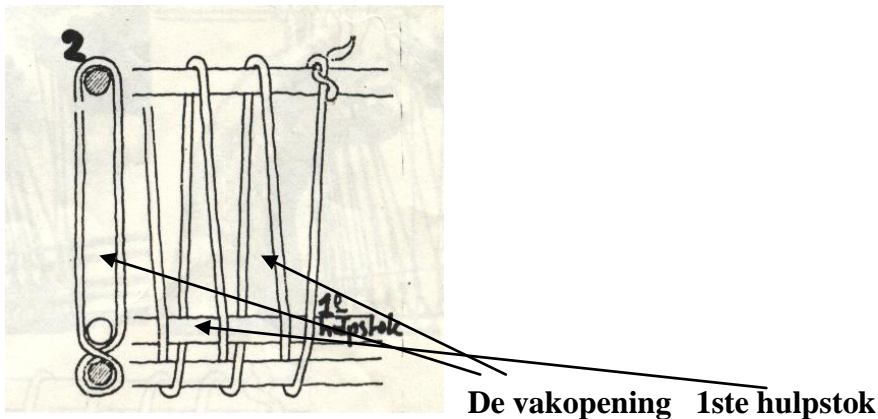
Het opzetten:

1. Maak een grote kluwen wol van je gesponnen(en/of getwijnde) draad.
2. Begin met de draad R.boven vast te knopen
3. dan naar beneden voor de onderstok langs
4. Weer naar boven voor de bovenstok langs enz

5. Steek de eerste hulpstok erin.

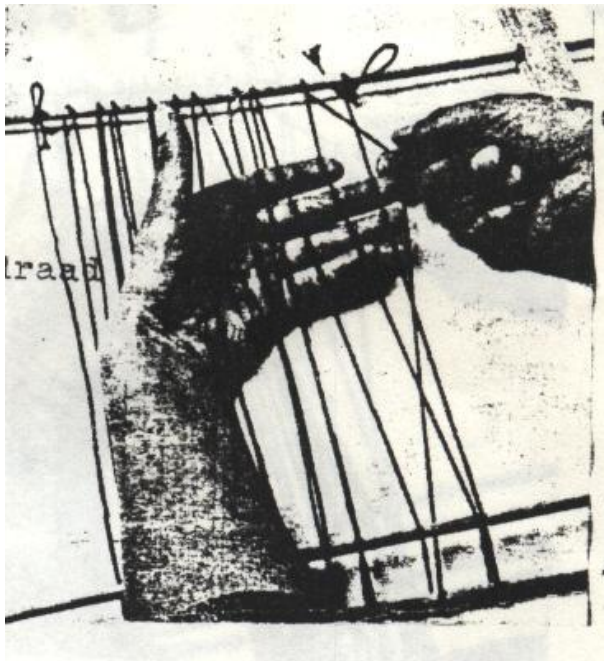
TIP: Leg de hulpstok tegen de onderkant van de bovenstok aan en schuif hem dan naar beneden.

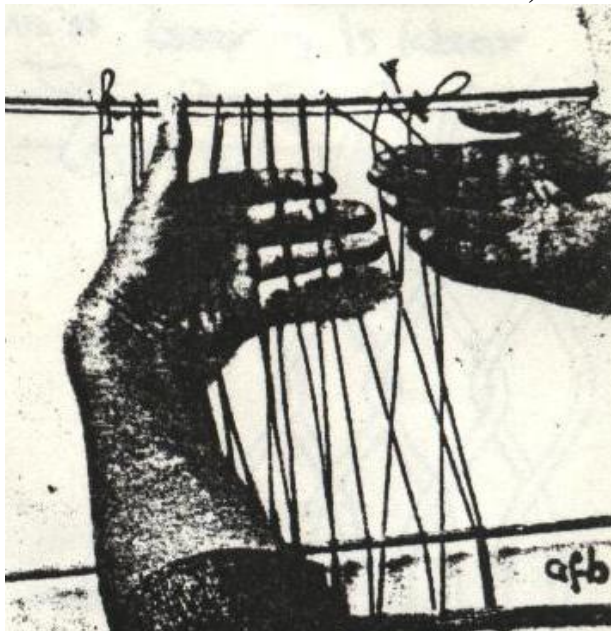
De techniek:

Toer 1.

1. De linkerhand ligt in de vakopening
2. De rechterhand pakt de onderdraad nr.1 op die bovendraad wordt

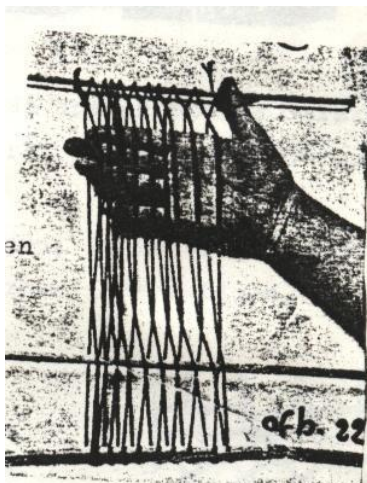

3. De linkerhand laat de bovendraad nr. 1 los die naar achteren glijdt en onderdraad wordt.
4. De rechterhand pakt de onderdraad nr. 2 op als bovendraad, de linkerhand laat de bovendraad nr. 2 los, die onderdraad wordt. Enz. enz.

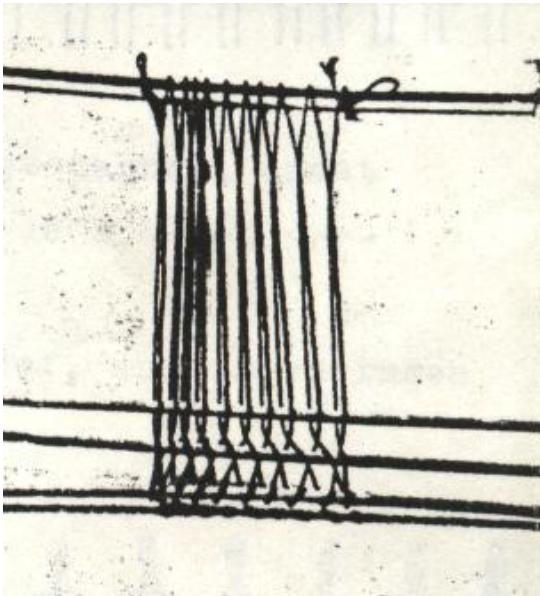

Alle onderdraden worden bovendraden en omgekeerd.

5. Als alle draden op de rechterhand zitten wordt er een tweede hulpstok ingestoken op de plaats van de rechterhand.

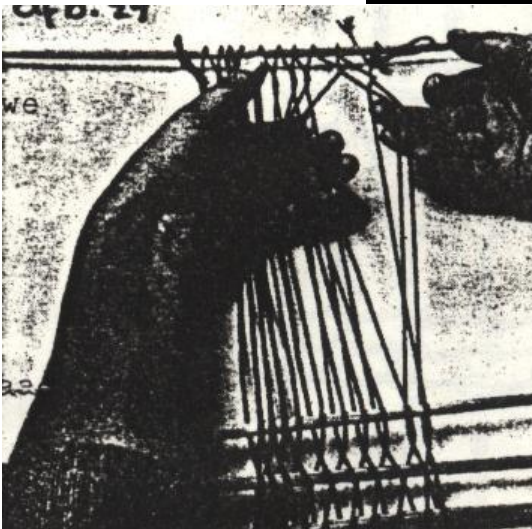

6. De hulpstok wordt naar beneden geschoven en de slagen zijn duidelijk aan de boven- en onderkant te zien.

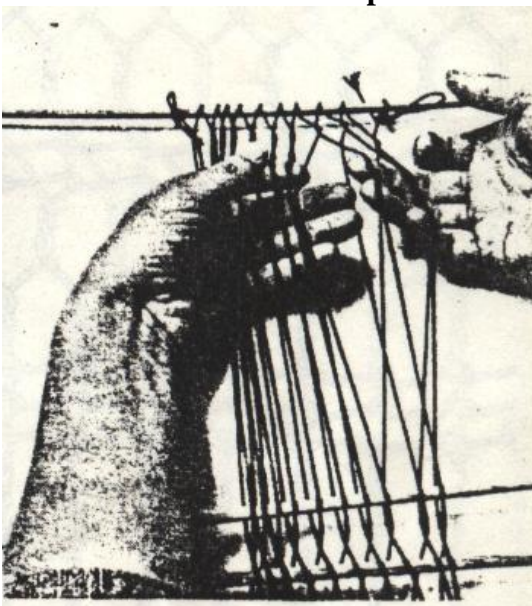

Toer 2.

7. De linkerhand ligt in de nieuwe vakopening
8. De rechterhand pakt de onderdraad nr.1 en 2 op als bovendraad

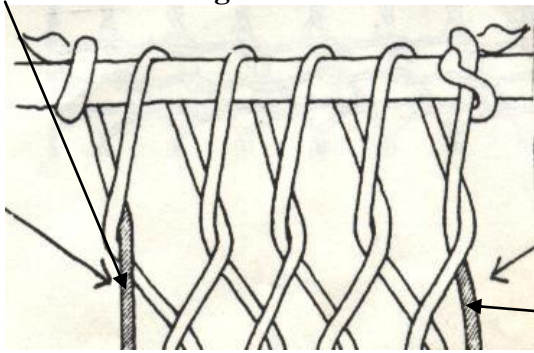
9. De linkerhand laat de bovendraad nr. 1 los, die onderdraad wordt.
10. De rechterhand pakt onderdraad nr. 3 als bovendraad enz. enz.

LET OP: De laatste onderdraad wordt bovendraad en de laatste 2 bovendraden worden onderdraad.

Toer 3.

De linker gearceerde draad is onderdraad in de laatste slag van toer 3

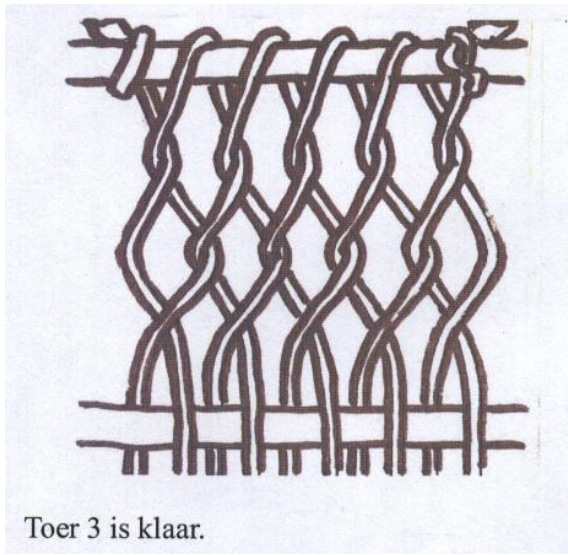
De gearceerde draad is bovendraad in de 1ste slag van toer 3

11. De eerste hulpstok kan nu uit het werk worden gehaald en als nieuwe hulpstok worden gebruikt in de nieuwe vakopening.
12. Schuif de stok naar beneden en druk naar boven ook het weefsel aan.
13. De rechterhand pakt onderdraad nr. 1 als bovendraad

LET OP: De linkerhand moet 1 draad laten schieten als onderdraad.

Verder is alles hetzelfde als Toer 1

14. De tweede hulpstok kan nu uit het werk worden gehaald en als nieuwe hulpstok worden gebruikt in de nieuwe vakopening.

Toer 4 = toer 2

Enzovoort, enzovoort.

Naarmate het werk vordert, staan de draden steeds strakker gespannen, omdat er alleen met de kettingdraden wordt gewerkt.

Daarom moeten de horizontale stokken verplaatst kunnen worden.

Ga door tot je werkstuk helemaal gevuld is.

De afwerking

14. De middelste hulpstok moet vervangen worden door een extra dik getwijnde draad. Als je dat niet doet, dan schieten alle draden weer terug in de beginstand, want ze zitten allemaal alleen maar gedraaid om elkaar.
15. Nu kun je je lap gesprengde stof verder verwerken tot wat je wil.

Voorbeelden:

Mutsje, of haarnet, met zoals ook in het echt is gevonden een anders gekleurde band eraan genaaid.

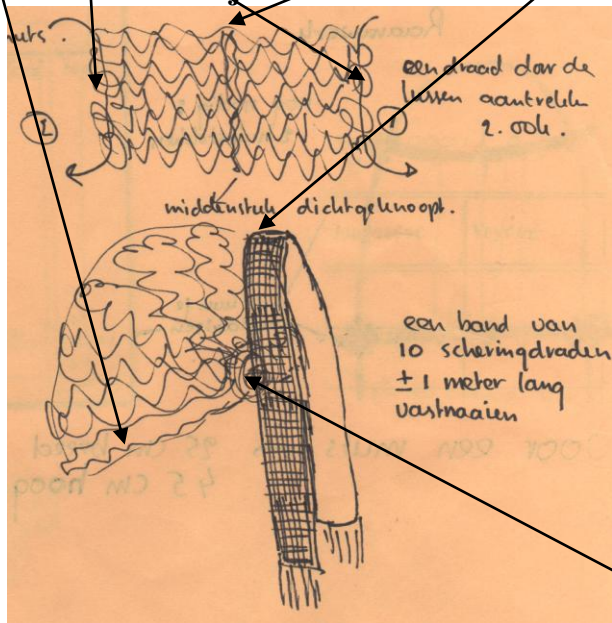

Hieronder een schets, hoe je een muts kunt maken van een rechthoekig stuk sprangweefsel.

Je naait aan één zijkant een kaart- of bandweefsel band vast.

1 en 2 zijn boven en onderkant. Door de lussen doe je een draad, en je trekt het zo strak mogelijk aan. zie a in de tekening

Heb je lang haar, dan frot je dat onder je muts. Valt het haar er tussen uit, dan vlecht je aan de andere zijkant ook een dikke draad en trek je die ook wat vaster.

Een Band van sprangweefsel (kan ook van band- of kaartweven zijn)

-De draden worden gespannen van een balk tot een stuk boomstam op de grond.

-De hulpstokjes moeten wel helemaal naar boven en beneden aangeklopt worden.

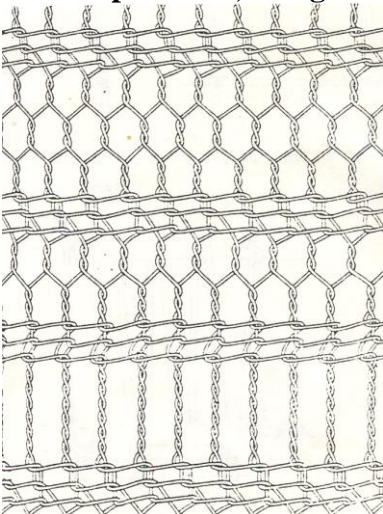
Het effect mag er wezen

**Voordeel van zo'n band is, dat hij rekbaar is.
En dat hadden de ijertijdvrouwen ook al door.**

KNAP HÈ !!!!

Andere patronen, ook gevonden in de prehistorie.

Succes
ANNEKE